Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 53. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го БЕРЕЗНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 21, 1956. No. 53. VOL. LXIII.

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ФАРМЕРСЬКИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ

УХВАЛЕННЯ ЦЬОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ ВВАЖАЮТЬ ЗА ПЕРЕМОГУ ДЕМОКРАТІВ, ХОЧ ПРИЙНЯТО УРЯДОВИЙ ПРОЄКТ ПРО ПЛИВКУ ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ; ОКРЕМА КОНҐРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ МАЄ УЗГІДНИТИ РІЗНИЦІ МІЖ ЗАКОНОПРОЄКТАМИ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ І СЕНАТУ

Вашинґтон. — Сенат прийняв фармерський законопроєкт більшістю 93-ох до 2-ох голосів. Проти голосували тільки два республіканські сенатори Прескатт Буш і Ралф Е. Фландерс. Згідно з цим законопроєктом уряд мав би видати на допомогу фармерам 2,700,000,000 долярів. Ухвалення цього законопроєкту уважають великою перемогою демократів. Він має 41 поправку, за які велася завзята боротьба в Сенаті. Законопроєкт піде тепер на наради спільної Конґресової конференції, на якій мають узгіднити різниці між законопроєктом Сенату і Палати Репрезентантів, яка прийняла свій власний законопроєкт в фармерській програмі ще минулого року. Після того законопроєкт предложать президентові до підпису. Урядові кола невдоволені з цього законопроєкту, а демократи уважають його за найкращий після того, як відкинено проєкт про тривку допомогу фармерам. Уряд в загальному здобув перемогу, бо відкинено тривку допомогу фармерам, але інші пункти фармерського закону треба вважати за перемогу демократів. Республіканський сенатор Джордж Д. Ейкен, який заступав уряд в Сенаті під час праць над цим законопроєктом, заявив, що Сенат перекрутив і послабив пляни уряду для оздоровлення рільництва. „Як тепер ця справа представляється, казав сенатор Ейкен, то новоухвалений законопроєкт буде деморалізувати фармерську економіку". Він сподіється, що на спільній Конґресовій конференції вдасться поробити деякі поправки, які злагідять цей законопроєкт, поки його відошлють до підпису Президента. Голова Сенатської Рільничої Комісії демократичний сенатор Аллен Дж. Еллендер заявив, що сподіється на такі поправки на конференції, які зроблять цей законопроєкт сприйнятливим і для Конґресу і для Президента. Він також висловив надію, що Сенат зуміє оборонити головні пункти свого законопроєкту і що ще перед великодними феріями, це значить перед 29 березня, можна буде вислати узгіднений законопроєкт Президентові. Ухвалений законопроєкт передбачає створення „земельного банку", до якого належали б неуправні акри землі, за які фармери діставали б винагороду в сумі 1,200,000,000 долярів. Ця сума на 275,000,000 долярів більша від запропонованої урядом. Але і в цьому пункті демократи здобули перемогу над урядом, який пропонував, щоб фармери добровільно віддавали свою землю до „земельного банку", а Сенат прийняв пункт про примус в цій ділянці. Друга перемога демократів видна в тому, щоб частину фармерської продукції (пшениця, кукурудза і бавовна) вилучити з калькуляції для встановлення цін на фармерські продукти. Це збільшить видатки уряду на допомогу фармерам на який більйон долярів. За відкладені до „земельного банку" акри управної землі фармери діставатимуть винагороду від уряду, і тим способом зменшиться фармерська продукція. Уряд невдоволений також і з того пункту фармерської програми, який передбачає двоторовість допомоги фармерам за ту пшеницю, яку сконсумують люди в цій країні, і за яку треба давати фармерам допомогу в висоті 100 відсотків паритету.

Тейлор упевнений в силі американської армії

Вашинґтон. — Шеф штабу армії генерал Максвелл Д. Тейлор заявив в інтерв'ю з представником телевізійної програми „Молодь хоче знати" на станції НБС: „Ми можемо мати добру армію за ті суми, які уряд зажадав на оборону цієї країни". Кожний шеф штабу, — сказав Тейлор, — хотів би дістати якнайбільше, але „я добре викалькулював суму, потрібну на те, щоб армія могла виконати своє завдання, коли б їй прийшлося вести малу чи велику війну, з атомовою чи звичайною зброєю". Тейлор заявив, що існує можливість застосування атомової зброї також і в малій війні, якщо б до неї прийшло. Ця заява генерала Тейлора є відповіддю на твердження демократів, нібито чисельний стан армії ЗДА зменшено до такої міри, що вона не змогла б вести навіть малої війни, такої, як була в Кореї. На думку Тейлора, американська наземна армія така сильна, що може ґарантувати безпеку не лише цій країні, але й її союзникам.

В АМЕРИЦІ

● **Урядовець Крайового Уряду** Статистики Населення в департаменті здоров'я Герберт П. Доннінґ заявив, що, імовірно, 50,000,000 осіб ЗДА не мають метрики народження, бо її не виписано тоді, коли вони народились. Він закликає цих осіб якнайшвидше подбати про ці важливі особисті документи.

● **Сенат** прийняв законопроєкт про виплати грошової винагороди індіянському племені „Крав" за 7,000 акрів землі, які уряд забирає для будови греблі Єлловтейл над річкою Великий Ріг.

● **Мати 5-річного хлопчика** в Олбукверк, Н. М., привела до суду свого сина і заявила, що він має заплатити п'ять долярів за те, що порушив приписи паркування автом. — „Я дала йому шістку, щоб вкинув до часометру, коли мине час, але він цього не зробив, і поліцист приліпив до авта квиток на п'ятидолярову гривню". Суддя звільнив матір від кари.

● **Не зважаючи на те,** що в неділю падав сніг і було холодно, 24,000 ірляндців взяли участь в параді на честь св. Патрика в Нюарку. Присутніх на параді було тільки 5,000 осіб. Дефіляду відбирали губернатор стейту Ню Джерзі Роберт Б. Майнер і посадник міста Ліо П. Карлін. Ірляндський прем'єр Джан А. Костелло мав також бути присутній на параді, але не взяв участи з огляду на погану погоду.

● **У Денвері** зроблено важку операцію 13-річному синові канадійського міністра публічних робіт Роберта Вінтера. Лікарі оперували хлопцеві серце. Операція тривала шість годин, але пацієнта не вдалося врятувати, і він помер. Батьки були присутні під час операції. Вони рішилися на операцію, бо їхній син від уродження мав отвір між серцевими коморами.

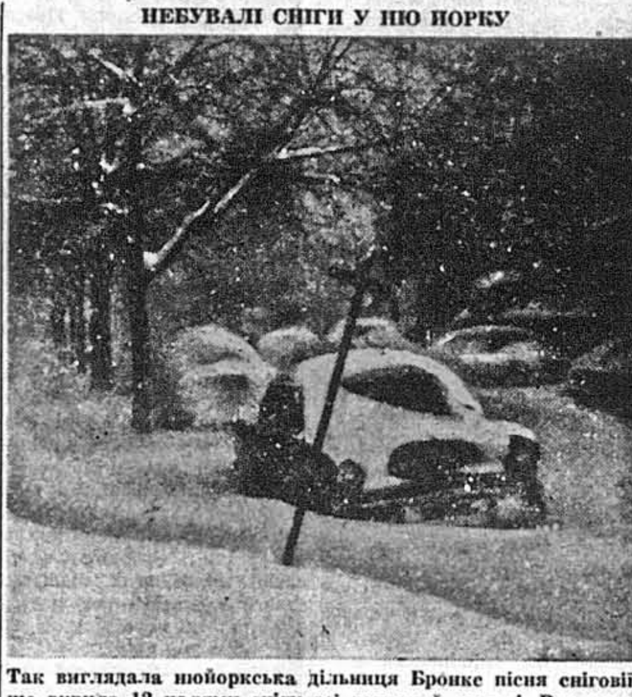
● **У середу 21-го березня** на республіканському форумі в Ню Йорку виголосить промову губернатор Індіяни Джордж Н. Крейґ. Це буде вже восьмий республіканський губернатор, який бере участь в форумі, що відбувається в Республіканському Клюбі.

● **Демократичний конґресмен** Джан Д. Дінґел плянує внести законопроєкт про організацію окремого відділу в департаменті справедливости, який дбав би про рівні громадянські права для всіх громадян цієї країни.

● **В Елленбурґу,** Н. Й., згинула в пожежі фармерська родина: батько, мати і двоє дітей.

● **Нюйоркський посадник** Роберт Ваґнер, промовляючи на прийнятті, влаштованому після св. Причастя в одній католицькій церкві, заявив, що тільки при допомозі релігії можна зменшити злочинність серед неповнолітніх.

НЕБУВАЛІ СНІГИ У НЮ ЙОРКУ

Так виглядала нюйоркська дільниця Бронкс після сніговії, що вкрила 12 цалями снігу всі дороги й вулиці. Власники авт позалишали здебільша свої авта напризволяще, не маючи можливости доїхати додому.

Сніговії спаралізували були життя в східніх стейтах

Ню Йорк, Н. Й. — Сильні сніговії, які навідали східні стейти впродовж кількох днів, зовсім спаралізували були життя в східніх стейтах ЗДА, починаючи від західньої Вірджінії, — Пенсильвенію, Ню Йорк, аж до стейтів Нової Анґлії. В Ню Йорку нападало снігу 13.5 цаля, а в інших стейтах його було більше. Сильні вітри поклали високі кучугури снігу на автострадах і вулицях, і майже припинили коловий рух. В одному повіті нюйоркського стейту проголосили були стан крайньої необхідности, бо завіяні були всі шляхи і забракло було свіжих харчів. Те саме було і в місті Норфолку. Але в вівторок ситуація поправилася, стан крайньої необхідности відкликано, бо тисячам робітників вдалося очистити шляхи від снігу і вможливити комунікацію. Десятки тисяч авт застрягли в снігах, і окремі бриґади рятували людей, які не могли рушитися, заблоковані снігом. В самому Ню Йорку і околиці майже зовсім був припинений автовий рух, і в крамницях вже в понеділок бракувало хліба та молочних продуктів. Внаслідок сніговії в східніх стейтах згинуло понад 100 осіб. Поїзди залізничих ліній курсували деякі навіть з одногодинним опізненням. Автобуси курсували тільки у 50 відсотках. Безперебійно курсували тільки поїзди підземної залізниці, в яких було велике переповнення, бо всі люди користали тільки з цього засобу транспорту. Деякі крамниці в Ню Йорку були закриті, а інші були відкриті тільки впродовж кількох годин. Обраховано, що внаслідок цього в Ню Йорку втрати становлять коло 15,000,000 долярів. В понеділок і в вівторок закриті були і всі публічні народні і середні школи. Нюйоркський кардинал Френсіс Спелман звільнив своїх вірних від посту в цих днях, бо не можна було дістати потрібних харчів. У вівторок панувала гарна сонячна погода, хоч температура, двадцятькілька ступнів, зовсім не нагадувала людям, що 20 березня — це перший день весни. Санітарний відділ в Ню Йорку остерігає проти можливости повені, коли почне топитися сніг, який густо вкрив вулиці міста, засипавши сотки тисяч авт, що стоять вздовж обох боків вулиць.

Пропозиція Айзенгавера ухвалити 5 більйонів на допомогу для закордону викликає спротив

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер звернувся до Конґресу з спеціяльним посланням, в якому просить асиґнувати 4,900,000,000 долярів на допомогу для закордону, що мала б бути виплачена в 1957 фіскальному році, який починається 1 липня 1956 р. Запропонована Президентом сума майже в два рази вища від ухваленої минулого року допомоги для закордону (минулого року ухвалено 2,700,000,000 долярів). Вже сама вістка про запропоновану президентом Айзенгавером допомогу викликала великий спротив серед конґресменів та сенаторів, і то з обидвох боків республіканського і демократичного. Деякі з республіканських сенаторів і конґресменів заявляють відкрито, що вони поборюватимуть внесений президентом законопроєкт, бо запропонована сума надто висока і, крім того, асиґнування таких сум заплановане на більше років. В загальному думки у справі допомоги для закордону поділені, але небагато сенаторів і конґресменів виявляють бажання підтримувати Президента. У своєму посланні Президент вимагає не тільки збільшення суми виплачуваної на допомогу, але теж і продовження виплачування цих допомог дружнім країнам на протяг десяти років. Конечність такої поступової допомоги през. Айзенгавер мотивує новою політикою Совєтів, які обіцянками таких чи інших допомог, зокрема зброєю і технічним виряддом, намагаються перетягнути до свого табору ряд азійських й африканських держав. Загроза совєтських заходів — на думку Президента — в тому, що Совєти, допомагаючи тим чи іншим країнам, мають на меті тільки свої аґресивні цілі.

Не буде в цьому році закону про зменшення податків

Вашинґтон. — Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі і три визначні члени Комісії Способів і Метод в Палаті Репрезентантів погодилися в тому, що на цьогорічній сесії не ухвалиться законопроєкту про зменшення податків. Гомфрі заявив, що статистика прибутків і видатків зовсім не дає права говорити про можливість зменшення податків. Донедавна демократи передбачали, що їхня більшість в обох палатах Конґресу зможе ухвалити ще в цьому році законопроєкт про зменшення прибуткових податків. Та тепер демократичний член Комісії Способів і Метод і заступник голови Демократичного Крайового Комітету конґресмен Гейл Боґґс заявив, що змінює своє давніше становище, бо не бачить можливости зменшити в цьому році податки.

„ІРЛЯНДЦІ СХОДУ" НА ПРИЙНЯТТІ ІРЛЯНДСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА У ВАШИНҐТОНІ

ЗУСТРІЧ ПРОФ. Л. ДОБРЯНСЬКОГО И ІНЖ. А. КІШКИ З ПРЕМ'ЄРОМ ДЖ. А. КОСТЕЛЛОМ

Вашинґтон. — Прем'єр Ірляндії Джан А. Костелло, що саме тепер перебуває на відвідинах у цій країні та який минулої суботи брав участь у величавих святкуваннях Дня св. Патрика в Ню Йорку, був попереднього дня, в п'ятницю 16-го березня, гостем Джорджтавнського Університету у Вашинґтоні, де виголосив відповідну лекцію та взяв участь у влаштованому в його честь прийнятті. В лекції і прийнятті взяв теж участь професор того університету і голова УКК д-р Лев Добрянський, в товаристві якого перебував там й інж. Андрій Кішка, відомий український діяч з Европи, що теж перебуває на відвідинах в цій країні. Проф. Добрянського й інж. Кішку представлено прем'єрові Костеллові як „ірляндці Східньої Европи", як там звикли називати українців. З нагоди цього прийняття проф. Добрянський мав нагоду представити інж. Кішку багатьом іншим видатним особам з наукового і політичного світу столиці, з якими обидва українські розмовці, подібно як і з прем'єром Костеллом, мали нагоду обмінятись думками на зв'язані з Україною та її змаганнями актуальні теми. Інж. Кішка зупинився в Америці в поворотній дорозі з Домініканської Республіки до Еспанії, де він тепер перебуває. В Домініканській Республіці інж. Кішка взяв участь у Міжнародному Конґресі католицької культури для світового миру, виголосив там коротке привітання від імени українців та був нагороджений високим відзначенням країни — орденом заслуги.

Франція перекидає до Альжиру знову дві дивізії

Париж. — Французький уряд оприлюднив своє рішення забрати з Західньої Німеччини дві дивізії, які там стаціоновані, і перекинути їх до Альжирії. Водночас вжито заходів для змобілізування літаків і кораблів для негайного перевозу тих дивізій на нове їх місце призначення. Також, згідно з попереднім проголошенням, командування французької армії перекине до Альжиру одну з чотирьох дивізій, що є в складі наземних збройних сил НАТО на европейському континенті. Для заповнення цих проґалин в обороні західньої Европи перед можливою атакою збоку большевиків французький уряд наказав перевести приготування до покликання річників резервістів. Всі ці надзвичайні заходи вжито після 4-годинного засідання ради міністрів, що займалось головно повстанською під'їздовою війною в Альжирі. Послаблення сил НАТО виправдують французькі чинники „злагідненням міжнародної ситуації" і „зменшенням небезпеки совєтської атаки на Західню Европу".

Кипрські греки поранили 17 осіб з-поміж цивільного турецького населення

Василія (Кипр). — Юрба кипрських греків напала на турецьку дільницю в містечку Василія і під час нападу і бійки, яка виникла, поранила камінням та палицями 17 осіб, в тому жінок і дітей. Крім того, учасники нападу намагалися підпалювати доми турецького населення, обливаючи бензиною дахи хат, в яких позамикалися турки. Тільки прибуття британського військового з'єднання примусило напасників втекти й охоронило населення цієї турецької дільниці від дальших і більших шкід. На протязі останніх кільканадцяти років це був перший напад греків на турецьке населення. Турки твердять, що вчинили напад греки, попившися і розагітовані своїми демагогами і що турецьке населення не дало жадного приводу до нападу. Греки ж впевняють, що їх спровокували турки, обкидаючи їх камінням в той час, як вони йшли до каварні.

Пропав протикомуністичний редактор

Ню Йорк, Н. Й. — Поліція пошукує в 13-ох стейтах протикомуністичного редактора Джізаса де Ґалдінеза, який пропав зі свого мешкання при П'ятій евеню в Ню Йорку ще 12 березня. Ґалдінез був членом баскійського уряду в екзилі і професором міжнародного права на Колумбійському університеті, а крім того редаґував еспанський часопис Ель Діаріо де Нуева Йорк та писав синдикові статті до численних південно-американських часописів. Сусід Ґалдінеза Стенлі Росс заявив поліції, що еспанський політик мав багато ворогів. Поліція не знайшла слідів насилля в мешканні Ґалдінеза. Ґалдінез народився в Еспанії 42 роки тому і проживав в провінції басків, де відограв поважнішу ролю, але в 1937 році після перемоги генерала Франка виеміґрував із Еспанії.

ФИЛАДЕЛФІЯ В ОКОВАХ СНІГУ

Филаделфію, як і багато інших міст американського сходу, зокрема в стейтах Ню Джерзі, Ню Йорку, Коннектикат і Массачузетс, снігові бурі останніх днів вкрили глибоким снігом, припиняючи увесь автовий рух.

МАЛЄНКОВ ТЕЖ „НЕ ЛЮБИТЬ СТАЛІНА"

КОЛИШНІЙ ЗАСТУПНИК СТАЛІНА ВІДПЕКУЄТЬСЯ СВОГО „УЧИТЕЛЯ" ПІД ЧАС ВІДВІДИН У БРИТАНІЇ; МАЛЄНКОВ ВИКЛЮЧАЄ „ПОВТОРЕННЯ ДИКТАТУРИ СТАЛІНА" ТА ЗАПЕВНЯЄ ПРО „СПРАВЖНІ ЗМІНИ" В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Лондон. — Георгій Малєнков, колишній заступник Сталіна та безпосередній хоч і короткотривалий наступник на пості диктатора після смерти Сталіна, відпекався тепер свого „учителя" та прилучився до Хрущова і Мікояна в гострому засуді Сталінової „одноособової диктатури". Малєнков, що тепер займає пост міністра електричної енерґії, перебуває в Англії на чолі совєтської делеґації, що знайомиться з англійськими електрівнями. Відвідини ці потривають три тижні. Минулого понеділка, 19-го березня, Малєнков та інші учасники совєтської делеґації були гостями на прийнятті, що для них влаштував в одному з лондонських готелів генеральний секретаріят Лейбуристської партії. Згідно з твердженнями англійських кореспондентів і спостерігачів, Малєнков відповідав „цілком щиро і одверто" на повінь запитів, що йому ставлено з усіх кінців стола, при якому він сидів. Малєнков у першу чергу твердив, що в Совєтському Союзі тепер настали „справжні зміни", що „Росію очищено від диктатури Сталіна, яка вже ніколи не може повторитись, та що на місце одноособової диктатури встановлено „колективний уряд", з якого можна виступити без небезпеки стати відразу „зрадником" і „ворогом народу". Малєнков мав виразно виявити свою солідарність із критикою Сталіна, яку започаткував Хрущов і Мікоян та дав виразно до зрозуміння, що він теж „не любить Сталіна" — твердив один із приявних на прийнятті членів екзекутивного комітету Лейбуристської партії. У відповідь на запити англійців про вістки на тему зв'язаних із засудом Сталіна хвилювань серед комуністів та навіть заворушень в Грузії, Малєнков заявив, що вістки на цю тему в англійській пресі є „перебільшені". Малєнков теж зі свого боку ставив багато запитів, які — подібно як і його відповіді — мали на меті викликати враження справжніх і далекоідучих змін у Совєтському Союзі — твердять англійські учасники прийняття. Того ж самого дня, 19-го березня, Малєнкова прийняв британський прем'єр Іден і відбув з ним розмову. Слідом за Малєнковим, в наступному місяці приїдуть на відвідини до Англії два головні члени теперішнього совєтського „колективного уряду", Нікіта Хрущов і Ніколай Булґанін.

Ізраїль сподівається атаки збоку Єгипту

Тель Авів. — Ізраїльський прем'єр Бен Ґуріон висловив публічно глибоке переконання, що „продовж найближчих місяців" Єгипет, Сирія і Савді Арабія заатакують Ізраїль, розраховуючи на допомогу також від інших арабських країн. Єдиний спосіб, як можна б оминути ту війну, Бен Ґуріон вбачає в закупі Ізраїлем такої нової важкої зброї, щоб єгипетський прем'єр Ґамаль Нассер зрозумів, що арабська атака зустрінеться з відпором зброї, рівнорядної тій, що її Єгипет дістав від Совєтів. Тому Бен Ґуріон знову гірко дорікав західнім державам, особливо ЗДА, за відмову продати Ізраїлеві важкі танки, ракетві літаки, та протитанкові і протилетунські гармати. Ізраїльський прем'єр, говорячи про теперішню бойову силу Єгипту, заявив, що небезпека, яка тепер грозить Ізраїлеві, є куди більша від тої, що настала була для неї 8 років тому, коли арабські держави заатакували були молоду ізраїльську державу. Ізраїль, мовляв, не має ні одного танку, який дорівнював би англійським і совєтським танкам, що їх дістав Єгипет, та не має літаків, що їх тепер доставлено Єгиптові через Чехословаччину.

У Ливані виникла паніка у зв'язку з землетрусом

Бейрут, Ливан. — Ціле населення Ливану, включно з мешканцями його столиці Бейрутом, живе в панічному настрої у зв'язку з важким землетрусом, що стався вночі з останньої п'ятниці на суботу 17 ц.м. У самому Бейруті не було смертних жертв, але в гірських місцевостях і на півдні Ливану землетрус спричинив смерть 135 особам, при чому це ще не остаточний підрахунок людських втрат. Серед населення кружляють сплітки, наче б науковці з метеорологічної стації передбачають дальші землетруси. Тому державна радіостація що 10 хвилин переривала програму для проголошування закликів до спокою. У Бейруті й інших місцевостях Ливану люди лякалися вертатись до своїх домів і перебували цілий день в садах і на міських майданах, почуваючись там безпечніше. Страх ливанців має як частинне джерело переказ, що за античних часів Бейрут був двічі донащаду знищений землетрусом, а в нових часах переживав також одну таку катастрофу. Легке потрясення землі відчуто також в сусідніх Сирії й Ізраїлі, але без ніяких поважних наслідків.

В СВІТІ

● **За статистикою Об'єднаних** Націй найбільший відсоток самогубств мають країни з протестантським населенням. Зате найвищий відсоток убивств у світі є в Чіле, після того в Порто Ріко, Домініканській республіці, Уруґваї, Коста Ріко, Нікараґуї, Фінляндії, Італії, Данії, Еспанії, Шотляндії, Англії, Швеції і Норвеґії.

● **Балтійське узбережжя** Східньої Прусії з його прегарними морськими відпочинковими місцевостями проголошене совєтською владою як заборонена зона для всіх не тільки чужинців, але й людей з найближчих околиць. Американська преса здогадується, що совєтські військовики влаштували там головну базу для своїх керованих ракет.

● **„Діґеніс"** — псевдонім таємничого провідника підпільної організації ЕОКА, яка стала революційно - терористичною організацією — є тепер пострахом англійців на Кипрі. Англійська преса розкриває, що цей псевдонім належить грецькому полковникові Ґеорґові Ґрівасу, вишколеному англійцями для ведення партизантської війни спершу проти нацистів, а потім проти комуністів. Тепер він використовує набутий під англійським проводом досвід — проти англійців. Усі пошукання за ним — даремні.

● **Совєтська** закордонна політика достосувалась до внутрішніх відносин у ЗДА, — твердить колишній совєтський майор Волков. Коли — заявив він, — захворів през. Айзенгавер і здавалося, що кандидуватиме в президентських виборах сенатор Новленд або Р. Ніксон, то Булґанін і Хрущов почали висилати зброю до Єгипту і лаяти Захід у своїх промовах в Індії. А коли Президент погодився кандидувати вдруге, то вони заговорили знову в примирливо - солодкому тоні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОСИЛКИ ДО СССР

Коли наші люди в Америці посилають своїм найближчим рідним, що залишилися в Україні, пачки з харчами й одягом, то вони безумовно керуються єдиною спонукою — прийти їм з допомогою. Туга за рідними, радість з того, що вони ще живуть, і бажання дати їм знати про себе у тій найкращій формі, якою є вартісний дарунок, скріплюють ще більше вроджений, — як сказано в резолюції Дирекційної Ради ЗУАДКомітету в цій справі, — гін українців допомагати своїм рідним і своїм ближнім, які цієї допомоги потребують.

Але це — не така проста справа і вона не вичерпується поняттям харитативної акції. Навпаки, ця справа найтісніше пов'язана з „політікум", яким є совєтська дійсність і відношення совєтської влади до своїх власних нещасних громадян і всього зовнішнього світу. Самий спосіб, яким оті пачки висилається, повинен навіть найнаївнішим нашим громадянам в Америці піддати найглибший сумнів і підозріння щодо інтенцій совєтської влади, яка ніби толерує, чи навіть заохочує до висилання таких пачок. Совєтська влада використовує в прикметний усій большевицькій системі цинічний спосіб самаритянську харитативність еміґрантів з України і нужду їхніх свояків в СССР для двох цілей: 1) зробити собі з них нове джерело державного грошового прибутку і 2) дістати за одним махом адреси українців, які перебувають в ЗДА, без уваги на те, коли вони сюди приїхали, та їхніх рідних в Україні.

Ні до одної в світі країни не треба окремої посередницької фірми, щоб послати туди пачку, як тільки до Совєтів, бо навіть до сателітної Польщі, чи комуністичної Юґославії можна вислати пачку просто поштою. Ні одна держава у світі не накладає такого мита на найпростіші й найскромніші речі щоденного вжитку, як СССР. Ці оплати часто перебільшують вартість самого вмісту пачки. При масовості таких пачок, ці оплати за мито складають величезні долярові суми, які стали постійним джерелом прибутку державної совєтської скарбниці та терористично-шпигунської совєтської системи. Очевидно, наші люди, які посилають своїм рідним пачки через такі фірми, платять ці велетенські оплати, як данину за право допомогти цим рідним. Але яку вони мають ґарантію, що водночас не тільки збагачують своєю даниною совєтську державу, але й створюють величезну потенціяльну небезпеку для своїх рідних в СССР, даючи совєтській владі в руки всілякі матеріяли для терористично-шпигунської акції.

Коли б совєтський уряд не в'язав власних політичних цілей з допомоговою акцією американських громадян, то він був би відразу, тому понад 10 років, коли тільки заснувався ЗУАДК, дозволив цій нашій харитативній централі зайнятися допомогою потребуючим в Україні. Замість цього, совєтська амбасада покликала до життя Рашен Вор Реліф, організацію, яка повела безпардонну й напастливу наклепницьку кампанію проти ЗУАДКомітету, стараючись всіми способами не допустити, щоб американський уряд затвердив його. Коли на сесії Об'єднаних Націй в Сан Франсіско репрезентант „суверенної" УССР заявив, що „очевидно" можна посилати харчі, гроші і одяг громадянам в УССР, і все це буде доручене адресатам, то представник Червоного Хреста СССР, дізнавшись про таку заяву українського „суверена", махнув легковажно рукою і заперечив його компетенцію висловлюватись в цій справі. Фактом є, що американські офіційні чинники перестерігають проти пересилання окремим совєтським громадянам залишених їм в тестаментах американських громадян грошей чи речей і не перебирають ніякої відповідальности за доручення їх і за пізніші наслідки такої пересилки для адресата. Фактом є теж, що багато тих, які висилають пачки до СССР, дістають швидко потім заклик — вертатися на „родіну"! Вже само це доказує, що всі пачки докладно реєструється, а адреси висилаючих і адресатів нотується. Відомо, скільки людей пішло в могилу або на заслання за „зв'язок із закордоном", проявлений тим, що в хаті нещасливої людини знайдено листа від когось із рідних з-за кордону.

Тепер настали трохи „легші" відносини в СССР. До тих „політичних концесій" власним громадянам належить також і допускання пачок з Америки й доручування їх адресатам. Але хто з колишніх совєтських громадян не пам'ятає безконечного чергування „курсів" в СССР і хто з них не знає, що „легший" курс обов'язково закінчувався „важчим", даючи матеріял для нової хвилі жахливого терору. І тому обов'язком всіх відповідних американсько-українських чинників є поважно і з притиском перестерегти проти висилання пачок на Україну. Кожний, хто посилає таку пачку, повинен десятикратно передумати, чи він дійсно допоможе нею своїй рідній особі, чи пошкодить їй.

Любомир О. Ортинський

ЗОРІН НАСТОЮЄ НА РЕПАТРІЯЦІЇ

Через кілька днів після повороту з Москви совєтський амбасадор у Бонні, Валеріян Зорін, відвідав 8 березня 1956 року державного секретаря закордонних справ Вальтера Гальштайна і зложив йому вербальну ноту, в якій протестує проти „зволікання з репатріяцією совєтських громадян, що перебувають на території Федеративної Республіки Німеччина", і „тяжких матеріяльних умов, в яких вони перебувають". Також нарікав Зорін на „ворожі еміґрантські організації, які ведуть серед еміґрантів пропаґанду проти повороту до СССР, застрашують їх і навіть учиняють проти них акти терору". Далі Зорін подав список 46 нібито совєтських громадян, що перебувають по німецьких в'язницях і вже кілька разів зверталися до амбасади з проханням допомогти їм репатріюватися, і попросив передати йому списки й адреси еміґрантів.

Атака на Німецько-Українське товариство

Рівночасно з поновним совєтським протестом у міністерстві закордонних справ, поведено кампанію проти Німецько-Українського товариства ім. Гердера, що його очолює з німецького боку п. Міттіх, а з українського — проф. І. Мірчук. Для цієї кампанії використано інтерв'ю, що його дав кореспондентові німецького інформаційного журналу „Дер Шпіґель" голова „Комітету за возвращеніє" (східній Берлін) совєтський генерал Міхайлов. На запит цього кореспондента, чи Комітет має якісь докази, що урядові чинники ФРН протидіють репатріяційній акції, Міхайлов покликався на прийняття представників еміґрантської преси у міністра проф. Т. Оберлендера 15 листопада 1956 р., під час якого Оберлендер „попередив головачів покликаних ним еміґрантських антисовєтських організацій, що совєтський посол везе з собою до Бонну багато персоналу, який буде займатися репатріяцією". Міністер, мовляв, поцікавився, які кроки заплянували еміґрантські організації для протидії совєтським представникам, і вислухав запевнення еміґрантських головачів у тому, що вони не допустять ні одного совєтського урядовця до розмов з совєтськими громадянами.

Другим „доказом" втручання німецьких чинників у протирепатріяційну акцію назвав Міхайлов діяльність Німецько-Українського товариства ім. Гердера і вичислив при цьому ряд улаштованих ним імпрез в жовтні, листопаді й грудні 1955 року. Згадавши прізвище президента Товариства п. Міттіха, посла баварського парляменту і члена управи Товариства Ґакша, а також співробітника Бюра для бездержавних чужинців у Дюссельдорфі п. Вальтера Шенка і відомого діяча та опікуна бездержавних чужинців у Штуттґарті д-ра Маврера, Міхайлов приписав їм ноторичну протирепатріяційну кампанію.

Новий спосіб пресії

Поновний протест Зоріна і атаки на Німецько-Українське товариство є продовженням започаткованої восени 1955 р. репатріяційної акції, що її веде Москва різними засобами. До дотеперішніх метод, про які ми вже не раз писали, доходить у випадку інтерв'ю, уділеного „Дер Шпіґель", нова тактика, обрахована на широкі маси населення, щоб таким чином викликати серед нього незадоволення з політики Бонну у відношенні до чужинців. Коли зважити, що ця справа зазублюється, а радше зазублюють її Совєти з репатріяцією німецьких в'язнів в СССР, то матимемо повний образ положення, що аж ніяк не є рожеве. Бо коли немає підстав побоюватися, що боннський уряд змінить своє, не раз в останньому часі висловлюване становище щодо права азилю, поширювання шляхом німецької преси фальшивих інформацій про відносини серед еміґрацій, атаки на німецьких діячів, що експонують себе для товариств дружби і т. п., твердження, немов би бажаючих повертатися німецький уряд садовить до в'язниць (у випадку 46 в'язнів йде про злочинців, засуджених за кримінальні злочини і вбивства американськими й німецькими судами не менше як на 15 років в'язниці), створює неприхильну для еміґрантів атмосферу, що вже знаходить свої наслідки в побутових справах.

НА НОВИХ ШЛЯХАХ ПРАЦІ УВУ

Новий академічний 1955/56 рік в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, як звичайно, розпочався Річними Загальними Зборами Професорської Колеґії, що відбулися в листопаді минулого року і дали нові директиви, згідно з якими має йти праця нашої української Альма Матер.

Саме цього року, минає 35 років, як УВУ заснований, і вже 10 років, як наш Університет працює в Мюнхені, куди кинула його воєнна буря. 35 років у житті найвищої нашої наукової установи — це вже великий шмат часу, і пройдений шлях добре записаний в історії і українського наукового життя і міжнародних наукових зв'язків.

Дозволимо поставити ще відважнішу тезу: якщо міжнародний політичний світ дивився з пошаною на політичні змагання української еміґрації, то в тому великою мірою прислужився хоч би тільки самий факт існування в українському еміґраційному житті свого власного національного університету. Це впливовим чужинцям імпонує, і вони мають для цієї проблеми часто далеко більше зрозуміння, ніж деякі українці, розкинені тепер по цілому світі.

Виступи українських професорів з їхніми викладами у столицях світу, що відбувалися в рамках великих чужинецьких університетів, академій чи наукових установ, маркували ролю українського наукового життя в міжнародному житті. Ця діяльність буде тепер поглиблена й поширена. Це — одна з дуже важливих ділянок многогранної дії УВУ.

Другий відтинок праці, що має стати центральним, це — видавнича діяльність. Цього року виходять друком ювілейний збірник УВУ, а також спільні виклади бельгійських і українських професорів, виголошені під час Українського Наукового Тижня в Люvенському університеті. Багато праць українських професорів появилося, на жаль, з браку фондів тільки у циклостилевій формі. Уся увага діючого сьогодні Сенату УВУ спрямована саме на видавничу діяльність. Тут потрібні фонди і ще раз фонди.

І це, що на кінці — last not least — не означає, що воно маловажне. УВУ не припиняє й авдиторного навчання. Вправді, число студентів невелике, але УВУ має своє специфічне завдання: тримати за всяку ціну контакт із українською молоддю і одночасно виховувати, підшукувати й плекати молоді наукові сили, тих пересмників для завтрішнього дня.

Зрештою, міжнародні університети, що постали в Европі і що окремим своїм завданням ставлять плекання міжнародної дружби, мають, не зважаючи на мільйонові фонди, теж мало слухачів. Подібне діється у багатьох европейських державах на теологічних академіях чи факультетах католицьких і євангелицьких конфесій.

Підписаний був кілька днів тому в Гамбурзі і переконався, з яким пієтизмом німецьке громадянство підтримує своїми дотаціями Гамбурзький університет, не зважаючи на те, що він державний. А Гамбурзький університет існує лише 30 років, і дещо молодший від нашого УВУ.

При дуже важкому матеріяльному становищі УВУ тримається в міжнародних зв'язках завжди такої засади життьової мудрости: якщо тобі зле ведеться, то вбери на себе найкраще, яке маєш вбрання і наложи на голову циліндер!

Але це вже від українського громадянства залежатиме, щоб це вбрання скорше чи пізніше не витерлось, а циліндер не втратив своєї блискучої барви.

Юрій Студинський

ПОЛЬСЬКА П'ЯТИРІЧКА І „СТАРШИЙ БРАТ"

З початком цього року почалася в Польщі нова п'ятирічка. Як писав недавно в московській „Правді" перший секретар польської компартії тількищо померлий Берут, завдання нової п'ятирічки має полягати не в будові нових промислових підприємств, а в розбудові та використанні вже існуючих. Найбільшою болячкою нової п'ятирічки є сільське господарство, що, як і в усіх „народніх демократіях", зовсім не дописує. Це потвердила 7 лютого ц. р. варшавська р а д і о висильня, яка у відповідь своїм слухачам-селянам, що нарікали на нужду, заявила, що, мовляв, причиною цього є те, що в минулій п'ятирічці не виконано завдань у сільсько-господарській ділянці. Бо, замість піднести продукцію в цій ділянці на 50%, піднесено її тільки на 19%. І це саме, — заявила радіовисильня, є причиною, що сільське населення стоїть на низькому життьовому рівні.

Щоб хоч частинно запобігти цій нужді, Польща примушена була закупити значну кількість збіжжя в Швеції, Канаді та Австралії.

Нужду польського села підтягають уряд і партія під „клясову боротьбу на селі". В людській мові це значить ні менше, ні більше, як факт, що селянство саботує колгоспну працю та ненависний комуністичний режим.

Сільське господарство в Польщі має деяку самостійність, натомість ділянка промислова, а зокрема на Горішньому Шлезьку опинилася в повній кураталі Совєтів. Про „опіку" москалів у промисловій ділянці Горішнього Шлезьку довідується вільний світ від шведського інженера, який, як представник телефонічної фірми „Ерікзон" в Мальме, пробував один рік на цій найбільше промисловій території, опрацьовуючи проєкти змодернізування перестарілих телефонічних улаштувань.

Згаданий інженер сповіщає, що з кінцем листопада м. р. шеф совєтського озброєння звільнив з праці генерального директора найбільших в Европі копалень цинку та олова поляка Лєнського, а на його місце призначив совєтського полковника. З 16-ти генеральних директорів-поляків на Горішньому Шлезьку Лєнський був останнім, який мусів відступити місце „старшому братові". Далі цей інженер стверджує, що двадцять провідних постів у копальнях вугілля та в фабриках заліза є цілком у совєтських руках. Нововибудована фабрика панцерних плит в Королівській Гуті також повністю в совєтських руках. Такий самий стан у фабриці, що продукує ґранати та частини підводних човнів в цьому самому місті.

Від 1950 р. польський уряд та Совєти намагаються піднести продукцію вугілля, сталі, цинку та олова. Продукція олова, яка йде виключно до Совєтів, має зрости з 3500 тонн до 17000.

Але не тільки селянство саботує невільничу працю. Це саме має місце і в промислі, і тому Совєти переселили на Горішній Шлезьк 120,000 китайців, до яких місцеве населення ставиться вороже. Тому побудували Совєти для жовтих „братів" в Катовицях, Королівській Гуті та інших містах окремі оселі з школами, кінами і т. п. Частим явищем на Горішньому Шлезьку є саботажі. Головну увагу звертають саботажисти на телефонічне та телеграфічне с п о л у ч е н н я. Для охорони цих улаштувань прислано цілий курінь киргизів. На їх привітання саботажисти зірвали першої ж ночі прапор з будинку дирекції вугільних копалень і в кількох місцях перервали телеграфічні дроти.

Тільки терор та жах, — закінчує шведський інженер, — приневолюють робітників Горішнього Шлезьку до праці, яка дає такі мізерні висліди. Тут не поможуть ніякі п'ятирічки, китайці та киргизи. Свобода і вільна праця — це підстави успіху. Але свобода — найбільший ворог комунізму, приходить до висновку громадянин вільної Швеції.

Нестор

ПРОБЛЕМА ШКІЛЬНОЇ СЕҐРЕҐАЦІЇ В ОКРЕМИХ СТЕЙТАХ

На перше місце внутрішньої політики цієї країни у цьому важливому виборчому році висувається проблема скасування окремих шкіл для дітей негритянських батьків. Цю справу зактуалізувало рішення Найвищого Суду ЗДА з 17-го травня 1954 року, яке визнало, що навчати кольорових дітей в окремих школах противиться Конституції. Згідно з цим рішенням Найвищого Суду негритянські діти не мають в окремих школах тієї опіки закону, про який говорить 14-та Поправка до Конституції.

Рік пізніше, 31-го травня 1955 року, Найвищий Суд ЗДА уповноважив Федеральні Окружні Суди видавати накази про прийняття негритянських дітей до публічних шкіл, в яких досі навчалися тільки білі діти. Вже цього року Найвищий Суд скасував сеґреґацію і в тих каледжах і університетах, які користають із стейтових, самоуправних чи федеральних податків.

Та заінтересовані 17 стейтів і Дистрикт Колумбія, в яких існують окремі школи для кольорових дітей, не однаково поставилися до рішення Найвищого Суду.

Щоб вияснити теперішній стан скасування окремих шкіл, щоденник „Ню Йорк Таймс" вислав десятьох своїх кореспондентів, які впродовж п'ятьох тижнів об'їхали всі заінтересовані стейти, зробивши тисячі миль та розмовляючи з сотками осіб про те, як здійснюється рішення Найвищого Суду та які є вигляди на щасливу розв'язку цієї важливої проблеми.

На основі зібраного цими кореспондентами матеріялу заінтересовані шкільною сеґреґацією стейти можна поділити на три групи: 1. Стейти, які здійснюють скасування окремих шкіл згідно з рішенням Найвищого Суду. 2. Стейти, які тільки частинно касують окремі школи для кольорових дітей, а частинно противляться або зволікають. 3. Стейти, які рішуче противляться скасуванню сеґреґації в школах.

На першому місці в першій групі стейтів стоїть Дистрикт Колумбія, який зовсім скасував окремі школи для негритянських дітей. Та кореспонденти знайшли тепер нову проблему в шкільництві: немає там расової проблеми, але виринула справа, як піднести рівень навчання в школах, який обнизився внаслідок об'єднання шкіл. Стейт Кентокі почав здійснювати дисеґреґацію в школах на початку біжучого шкільного року, і думає її закінчити на початку найближчого шкільного року. Подібно діється і в стейтах Мериленд та Мізурі, де об'єднано досі 85 відсотків шкіл. В стейті Оклагома майже в половині повітів переведено об'єднання шкіл. В стейті Вест Вірджінія був поважний спротив проти об'єднання шкіл, але в кожному повіті зроблено початки до ліквідації окремих шкіл, і сподіваються її здійснити без поважнішого конфлікту.

До групи стейтів, які відкладають скасування сеґреґації в школах і тільки частинно ліквідують окремі школи — належать: Аркенсо, Делевар, Флорида, Луїзіяна, Північна Каролайна, Теннесі і Тексас.

В стейті Аркенсо зліквідовано сеґреґацію в університеті, але на нижчому рівні тільки три шкільні округи почали касувати окремі школи. Загально говорять, що повне скасування відбудеться в далекому майбутньому. В Делевер в північній промисловій частині почали ліквідувати окремі школи, а південна рільнича частина цього стейту противиться дисеґреґації. На Флориді ще існують окремі школи, але протирасові настрої лагідніють, і урядові кола з холодним розумом думають приступити до розв'язки цієї проблеми. В найдалі на південь положеному стейті Луїзіяні поставлено перші кроки до скасування окремих шкіл, а перед в цій акції ведуть католицькі релігійні кола, які заявляються за безумовною дисеґреґацією.

Північна Каролайна ще не почала об'єднувати шкіл, але деякі міста заявили, що виконають рішення Найвищого Суду. Такі самі настрої знайшли кореспонденти і в стейті Теннесі. Західня і південна частини Тексасу ступнево ліквідують окремі школи, але східні райони цього стейту рішуче противляться спільним школам.

Та найбільше клопоту спричиняють політикам обох партій ті п'ять стейтів, які рішуче противляться тому, щоб їхні діти вчилися разом із дітьми кольорових батьків. До цих стейтів належать Алабама, Джорджія, Міссіссіпі, Південна Каролайна і Вірджінія. В цих стейтах ускладнює становище та обставина, що в них живе доволі високий відсоток муринського населення. В стейті Міссіссіпі живе аж 45 відсотків кольорового населення, і він, здається, буде останнім стейтом, який дозволить скасувати окремі школи для негритянських дітей. Стейт Джорджія має 31 відсоток кольорового населення і робить всі заходи, щоб навчання відбувалося в окремих школах для білих і кольорових дітей та енерґійно думає поборювати рішення Найвищого Суду. Південна Каролайна (39 відсотків кольорового населення) досі не допустила ані одної негритянської дитини до шкіл, призначених для білих дітей.

В Алабамі, яку вважається за символ спротиву проти дисеґреґації, расові бар'єри ще скріпилися внаслідок рішення Найвищого Суду. Там живе 32 відсотки кольорового населення, і досі тільки одна католицька школа дала дозвіл на навчання кольоровим дітям разом із білими учнями. Стейт Вірджінія заповів, що буде боротися проти вмішування федерального уряду до своєї конституції, і досі не почав здійснювати касування окремих шкіл.

Недавня Декларація 100 членів Конґресу в обороні сеґреґації, відчитана в обох палатах Конґресу, ще більше загострила ситуацію в шкільній ділянці. Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції, що в основному підтримує рішення Найвищого Суду, але закликав обидві сторони до терпеливости і взаємного вирозуміння. Демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон заявив був на зборах негритянського населення в Каліфорнії, що не можна при допомозі сили касувати окремі школи, але пізніше, з огляду на невдоволення кольорового населення і критику визначних демократів-лібералів, дещо злагіднив попередню заяву, кажучи, що він завжди був за тим, щоб все населення цієї країни користувалося рівними правами. Дехто говорить навіть про те, що проблема окремих шкіл може під час виборів розколоти Демократичну партію, та, мабуть, до цього не дійде.

Та як би не розвивалися події на цьому відтинку американської внутрішньої політики, вони матимуть вплив на найближчі вибори в цій країні. Проблема окремих шкіл для кольорових дітей кидає тінь і на закордонну політику ЗДА, бо комуністи використовують її для своєї розкладової пропаґанди.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) у США

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(11)

ШЕВЧЕНКО СТО РОКІВ ТОМУ
(1856 — 1956)

Якщо Бог мені допоможе здійснити мій намір, то з цієї теми вийде не абиякий завтовшки альбом, і якби мені колись удалося його видати в літографії я був би вищий над усяке земне щастя. Але не доведи Боже невдачі: тоді я помру, — ідея надто тісно з моєю душею зрослася".

Ідея, про яку говорить тут Шевченко, це — моральне перевродження людини під впливом покути. До цієї теми він підходить по-різному. Кілька разів у різних періодах заслання. Досить згадати лише поему „Варнак" (1848) і прозовий її варіянт — повість тієї ж назви (1853). З самих перших днів свого заслання Шевченко мав таку силу зустрічів і вражінь, вислухав так багато оповідань від справжніх злочинців, що мимоволі насувалося в нього порівняння своєї долі з їхньою і питання, за що він так важко покутує свої „злочини". Немає сумніву, що ідея малярської серії „Блудний Син" виникла саме в зв'язку з боротьбою за так болізно очікуване „прощення", що заповнило всі думки його в 1856 році. „Блудний Син" мала б бути якоюсь контрастною паралелею до уявлення про свою власну долю.

Ключ для такого розуміння самої ідеї циклу „Блудний Син" подає один лист 1856 року — лист до приятеля-мистця, вже кілька разів згадуваного Миколи Осипова.

На запитання Осипова про життя-буття на засланні Шевченко оповідає, як в найтажчий час нізащо накладеної на нього другої кари — другого заслання до Петропавловського форту — він підняв уже на березі Каспійського моря вербову палицю, а прибувши до форту всадив її в землю, ретельно поливав і за п'ять років виросло дерево, під яким у холодку він міг одпочивати. Як паралель до цього епізоду Шевченко наводить далі леґенду, яку, можливо, почув уже на засланні про покуту і прощення кровожерливого розбійника. Праведний пустельник у якого розбійник просив розгрішення, наклав на нього кару: на вершку гори мав цей розбійник встромити довбню, якою вбивав людей, і в роті носити воду з глибокого яру, поливати ту довбню, аж поки вона не проросте й не принесе овочів. Цим трудом розбійник здобув собі прощення гріхів. Як би Шевченко подав цю леґенду в формі малярського циклю, то остання картина „Розгрішення" була б за його описом така: Праведник увійшов на гору і побачив, що на горі росте пречудова груша, вкрита дозрілими овочами, „а під деревом у холодку відпочиває старець із довгою аж до п'ят, як у св. Онуфрія, бородою. Схимник пізнав у ветхому деньми старцеві свого духовного сина й покірно підійшов до нього поблагословитися, бо був він уже за самого схимника праведніший". І ніби для того, щоб не було вже ніякого сумніву про значення цієї леґенди в розвитку ідеї „Блудного Сина", як історії контрасної до „злочину" самого Шевченка він додає: „Верба моя також виросла і в спеку покриває мене своєю густою тінню, а відпущення гріхів моїх нема та й нема. Але то був розбійник, а я на лихо письменник".

Тема розгрішення цілком полонила Шевченка напередодні його волі. Він хотів ще встигнути втілити її в образи задуманої серії „Блудний Син". І з цим творчим поривом він переступив поріг нового року, що нарешті приніс йому довгожданне визволення.

НОВІ ПРАЦІ ПРО ШЕВЧЕНКА
ЛІТЕРАТУРНА БІОГРАФІЯ ШЕВЧЕНКА[1]

Книжка проф. П. Зайцева — це одна з великочисленних жертв 2-ої світової війни. Мала вона появитися десь у вересні-жовтні 1939 р.; була вона видрукована майже вся, лишалося додрукувати сторінок вісім решти тексту, які були вже вискладані й мали йти на машину, ждали лише на коректу, як наступила окупація. Хоч тоді книжка в світ не вийшла, але на щастя збереглося з кільканадцять комплектів готових аркушів. Вони дісталися в руки наших літературознавців, що стояли близько Наукового Товариства ім. Шевченка, а кілька пішло навіть до наукових бібліотек Києва, Москви й Ленінграда. Отже спеціялісти все ж таки могли з працею П. Зайцева познайомитись й вони з нею і познайомилися, як, наприклад, Марієтта Шаґінян, що про це сама згадує в 1-му виданні її книги про Шевченка.

За німецької окупації книгу П. Зайцева не можна було передрукувати з цензурних причин, а виданню її на скитальщині стояла на перешкоді стабілізація німецької валюти 1948 р., яка сильно піднесла ціни друку. І ось нарешті аж тепер спромоглося НТШ видати цю непересічної вартости працю.

Це зовнішня її історія, але, щоб судити про її внутрішній бік та оцінювати її зміст так, як належить, треба знати, що „Життя Шевченка" це не сама про себе наукова розвідка, а один з томів „Повного видання творів" Т. Шевченка, розпочатого в 1934 році Українським Науковим Інститутом у Варшаві за ініціятивою його директора Ол. Лотоцького, саме за редакцією П. Зайцева. Це мав бути вступ до видання, розрахованого на 16 томів, де мали появитися всі Шевченкові літературні твори з коментарями й пояснювальними статтями, що висвітлювали окремі твори.

[1] Павло Зайцев, Життя Тараса Шевченка. Наукове Товариство ім. Шевченка. Бібліотека Українознавства ч. 4. Ню Йорк — Париж — Мюнхен 1955, 8°, ст. 399 + 1 непаґ. + 27 вставних карток ілюстрацій.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Платон Стасюк

ПРИВАТНЕ ЧИ ГРОМАДСЬКЕ?

В українському громадському житті в Амерції діється так, що українці, від часу свого приїзду сюди, стараються все і всюди допомагати українським визвольним змаганням і нашим братам у широкому світі, що потребують цієї допомоги. Так і повинно бути. Кожний повинен пам'ятати, з якого народу він походить, і повинен цьому народові в міру своїх сил допомагати. Але ніхто не повинен використовувати с е н т и м е н т у земляків, щоб здобувати для себе спеціяльні привілеї і робити власний „бизнес", бо це дві зовсім інші і різні справи, між якими треба поставити дуже виразну межу.

Живучи постійно в Ню Йорку від 1917 року, я мав уже час і нагоди не тільки безпосередньо допомагати, скільки міг, прерізним добрим українським справам, але й придивлятися нездоровому явищу апелювання до кишень земляків обов'язково під патріотичними гаслами, чи вони оправдані, чи ні. І я думаю, що в цій преважній справі повинні забрати слово таки направду наші керівні чинники, щоб не ширилася анархія і деморалізація.

Я вже бачив неодну грошеву збірку і неодних наших громадян, які давали на неї гроші, довіряючи збірщикам на слово, що це „національний обов'язок" підримувати дану акцію. Жертводавцеві ставало легше і на душі і на кишені, аж поки не показалося, що він упав жертвою свого не тільки патріотизму, але й легковірности і наївности. Про такі речі, що сталися за тих останніх близько 40 років мого проживання в Ню Йорку, можна б написати не тільки одну гумореску, але й цілу книжку, в якій було б більше сумних подробиць, як веселих. А все це робилось під іменем „української справи". І завжди так діється, що коли наш пересічний громадянин не хоче жертвувати на ціль, яка йому неясна, — на щось, що є закрите тільки різними високими назвами і фразами, але в що він не може вглянути і чого він не може перевірити, то він автоматично стає негідним українського імени чи „ворогом української справи". Мені самому нераз приходилось давати пожертву „на відчіпне", просто, щоб спекатися збірщика, але це не є нормальна, природна і здорова громадська справа, щоб вимагати грошей від людей на справу, яка огорнена таємницею і жертводавець не мав навіть права спитати, кому передається ці гроші і на що конкретно ці гроші видаються.

Поруч із прерізними збірками на всіх і вся, були теж і є апелювання до громадян, щоб вони — з патріотичного обов'язку — підтримували радіові або телевізійні програми. Твердж, що такі програми дуже потрібні і корисні для всього українського загалу, під двома умовинами: щоб самі ті програми стояли на високому рівні і не соромили українського імени перед американцями і 2) щоб до матеріяльного утримання тих програм підходити правильно. Тут абсолютно треба розмежувати „бизнес" від патріотизму, хоч би тільки тому, що оголошується і поручається в тих програмах людей і фірми, які з українським патріотизмом не мають нічого спільного. Шукаючи спонзорів для такої програми, ніхто не питається, яке його відношення до української справи. І хвалиться в програмі не його патріотизм, а його товар. Для зорганізування постійної радіової авдиції чи телевізійної програми — кожний має право. Коли хтось меткий, має організаційний хист і захоплюється цією справою — то належить йому похвала. Але з цього ще не виходить, щоб він відразу з цієї справи робив загально - національну справу, апелював до українського сентименту і збирав пожертви для такого свого підприємства, наче на якусь загальну національно - громадську станицю. Бо коли хтось тільки ставить так справу, що це загальна національно - громадська станиця, а не його приватне підприємство, то він автоматично підпадає разом із цілим тим підприємством під громадську контролю і перестає бути приватним власником. Так діється в усьому світі і ніде нема тут ніяких сумнівів, тільки у наших дивних американсько - українських відносинах. Або такі програми є приватні або громадські. Приватний власник не може під загальними гаслами збирати гроші, не даючи загалові права ані ділового нагляду над такою програмою, ані контролі над видаткуванням зібраних з пожертв грошей. Кожний, що не соромиться свого національного імени і веде якийсь „бизнес" на чужомовному терені, робить на свій лад корисну для української справи роботу. Чи тому вже він має покликатися на патріотичні фрази і вимагати від громадянства підтримки?! І чи хтось, що має навіть найкращі інтенції робити добру рекляму українському імені, має вже право накидатись на тих, які не хочуть давати йому грошей, і має право критикувати поважні установи за їх критичне до нього ставлення?!

Це не є в порядку, так само, як не є в порядку, щоб хтось починав від себе історію України та історію наших старань і праці на американському терені. Дозволю собі згадати, що, наприклад, за мого перебування в Ню Йорку, було вже тут коло 17 радіових і телевізійних програм, — наскільки мені вдалося на швидку руку порахувати. Можу твердити, що величезна більшість їх стояла на жалюгідному рівні і могла принести українській справі більше шкоди, як користи — а та ж величезна більшість покликувалася неминуче на загальний національно - громадський інтерес існування тих програм. Добра воля, добра ідея і власна метушливість — це ще не є однозначні прикмети з дійсними кваліфікаціями правадили якесь фахове діло і провадити його на такій здоровій базі, щоб не треба було невідповідних і непричасних до справи патріотичних закликів, морального натиску на громадян і нарікань на них. Коли нема такої здорової купецької бази, то не може вдержатися підприємство і не треба навіть починати його. Так само: коли підприємство, в якому рекляма пов'язана з культурою, стоїть на поганенькому мистецькому рівні ,то воно не може притягнути патріотичними фразами, а хіба відштовхнути. І тому в таких справах треба керуватися розумом, а не серцем, бо воно там ні-при-чому.

ПИШУТЬ З УКРАЇНИ

Нижче друкуємо лист, що прийшов недавно до Америки з України. Написала його братові і братовій колгоспниця, яких на українських землях мільйони. Хоч написаний цей лист з обережністю, але з кожного його слова проглядає страшна чорна дійсність, в якій опинилося українське селянство. Тяжка, безвиглядна, мізерно оплачувана праця в колгоспі, безпросвітні злидні, хвороби... Лист подаємо з додержанням правопису і пунктуації оригіналу. Подекуди, із зрозумілих причин, змінено імена і назви місцевостей.

село К. Тернопільської області, 26. 12. 1955.

Добрий день дорогі Брати.

Подаю Вам до відома що ми по троха ще тримаємося. Що до нашого житя то жевемо помало, день від дня помало проходить і все бличе смерти. Маю дві дочки і сина а нікого коло себе немаю, дочки відала з дому, син ожинився до дому но сам жеве в другі хаті має одного сина 2 роки, а ми обоє жевем в другі хаті. Мікола нога болить як боліла колись, але ще ся троха тримає, а я хора на плюца дужи кашляю, до роботи неходжу бо неможу робити а він фельшаром коло худоби то троха заробить на хліб, і так помало жевемо, дочки дещо нам допомагають, хоч і їм трудно бо мусять тяшко працювати на то кусок хліба, ще хліба трошки маємо но що до грошей щоби що купити з одягу то дужи трудно бо нема де гроше взяти, ми робимо в колгоспі він мав 200 трудоднів то взяв три корці збіжа і стого зроби грошей і жий ним. Старша дочка Люба віддалась до П. має два сини вона до роботи неходить бо з дітьми і коло дому треба всьо зробити а він робить у лісі. Молодша Ольга віддалась в селі за Н має дві дочки вона робить в колгоспі, а він шофером в колгоспі. Син Геньо ожинився до дому но невістка нехочи на старих робити і пішли до другої хати. Брат Мікол щеся тримає но братова дуже слаба певно вже неперезимує жевуть бідно бо нема кому робити. Стефа вже дуже стара но ще троха здорова, син Мікол вислав їм посилку вже скоро прийде дужи ся тішить що він дещо їм допоможе. Дорогі Брати і Братово чому Ви до нас ніколи непишети як Ви там проживаєте чи всі здорові як Ваші діти де працюють чи здорові як проживають чи добри жеєтся Вам, опишіть нам про все і про всіх. Братово Ваша родина здорова Мама Тато нежіють. Іван здоровий но жінка хора мають двоє діте жевуть добри, Наталя здорова чоловік в тюрмі, син в Армії, дочка вдома скоро буде весіля, Надя здорова віддалась за другого бо той пропав на війні, сина міна розірвала і вона осталась самою. Братчики лби Вас просила як що Вам добри жеветься і маєте змогу, то допоможіть нам вчім деща бо коло нас трохі круто, може нам ще коли сонце засьвітить, то ми віддячимось, може хоч деро з матерії на убраня ато молоді хотілибися вбратись і нема куда покіруватися, може дочкам які сведри хустини вовняні чи шалі і чоловікам на вбраня, може синови на вбраня чи на чоботи ременю бо ми всі немаємо чобіт но шиємо з матерії і вати такі валянки і калоші і так ходимо. То я Вас прошу як що ласка ваша то зложіться всі і допоможіть нам. Дорогі Брати і Ви Братово негнівайтесь що я Вам докучаю, пишіть до мене про всіх. На цьому кінчаю, і поздоровляю Вас. Поздоровіть від нас всіх дітей, остайтесь здорові...

Ольга.......

З Відчитової Залі

„Кошмар коаліцій"

(До питання нашого зовнішньо-політичного положення)

Заходами відділу Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України в Ню Йорку, дня 18-го лютого 1956 р. виголосив д-р Іван Лисяк-Рудницький обширну доповідь про українську державну проблему в зв'язку з політичним положенням у світі.

У своїх спогадах писав колись німецький канцлер Бісмарк, що боявся не окремих ворогів Німеччини, а їхньої коаліції. Після смерти Бісмарка, Німеччина програла ще дві світові війни проти ворожих коаліцій. Така історична доля цієї великої континентальної країни, позбавленої вільного доступу до океану і виходу в ширший світ. Подібна і доля ще більш маркантної континентальної країни в Европі — України. Українську державу княжих часів у її формі Галицько - Волинського Князівства доконала польсько-мадярська коаліція. На думку доповідача, відбудова української державности козацької доби була можлива тому, що Хмельницькому вдалося розбити польсько - татарську коаліцію і розправитися з Польщею як один проти одного. Хоч який непевний, хиткий і невірний союзник були татари, Хмельницький мав сміливість пактувати з ними, коли цього вимагав критичний момент. В цьому доповідач добачує великий дипломатичний хист і відвагу Хмельницького. Хмельницький, на його думку, мав колосальне зрозуміння для дипломатії, мав великий талант дипломата і проявляв увесь час небуденну дипломатичну активність. Д-р Лисяк-Рудницький не погоджується з Грушевським, який знецінив в Хмельницькому дипломата, а думає, що якості дипломата проявилися у Хмельницького повніше і яскравіше ніж якості полководця й організатора. Він думає, що Хмельницькому бракувало, адекватного до інших його великих якостей, таланту з а к о н о д а в ц я. Хмельницького, як дипломата не знецінюють і наслідки Переяславського пакту, який, до речі, не був жадним державним актом, а лише дипломатичним ходом, відповідь на відновлену польсько - татарську коаліцію. Злощасним став цей акт у своїх наслідках лише тому, що Хмельницький помер.

Відроджена українська державність нової доби упала знову ж таки під натиском ворожих коаліцій. Трагічний фрагмент новіших визвольних змагань „Чотирокутник смерти" — це клясичний зразок безнадійної військової боротьби на чотири фронти, це кошмар коаліцій.

Коли народ має одного історичного ворога, його сили змобілізовані біля одної політичної концепції. Коли ворогів більше, більше концепцій і орієнтацій. Тоді сили народу розбиті і неминуча внутрішня політична боротьба. Так було в козацьку добу і в новіші часи. Спілка армії УНРади з Польщею і УГА з Денікіним залишила на довгий час політичний двоподіл, взаємні обвинувачення і ресентименти.

Існування ворожої коаліції утруднює і сьогодні дипломатичну акцію в користь української державної справи. Непопулярність ідеї української державної самостійности в ЗДА пояснюється, на думку д-ра Лисяка-Рудницького, між іншим і тим, що вона комплікується конфліктом з західніми сусідами України, до яких політичні сили ЗДА мають уже раніше визначене позитивне ставлення. Спроба оцінки української державної проблеми вимагає отже ширшої ревізії поглядів на проблеми середньо - східньої Европи і вихід із зачарованого кола ворожої коаліції облегшив би отже й дипломатичну акцію нашої еміграції у сучасну пору.

Тому, що основним ворогом України є сьогодні і надовго ще буде Росія, в інтересі перемоги на російському відтинку мусять бути ліквідовані, чи скорочені наші фронти на заході. На думку доповідача, успішно протиставитись російському імперіялізмові мала б вигляди лише коаліція України, Білорусі і Польщі. Тому упорядкування польсько - українських взаємин, — це невідкладне завдання, для якого треба працювати вже сьогодні. Д-р Лисяк-Рудницький має конкретні думки про те, чи наладнання польсько-українських взаємин реальне і на якій базі його можна було б здійснити. Але про це він хотів би говорити в окремій доповіді. І варто було б Об'єднанню ПВВУ відвести ще один вечір для другої доповіді д-ра Лисяка-Рудницького, бо в першій доповіді він загострив увагу слухачів і довів свої міркування до найцікавішого моменту. Без другої доповіді не буде завершений плян і задум доповідача. Та не зважаючи на те, що перша доповідь була лише немов вступом до з'ясування дуже важливого і конкретного питання, вона була сама по собі дуже цікава і цінна. Доповідач мав сміливість заторкнути багато таких питань, яких у нас або не добачується або збувається мовчанкою. А сама форма і логічна побудова доповіді була така, що слухачі з зосередженою увагою прослухали її до кінця і слухали б продовження її, коли б не пізня пора. Після доповіді відбулась дуже цікава і жива дискусія.

О. І.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Попис Фортепіянової Студії Софії Яремкевич

Пописи Фортепіянової Студії втішаються вже заслуженою славою. Вони є все добре зорганізовані: 22 учні виступали в 24 виступах із 40 кусниками, а проте попис тривав тільки півтора години. Під час гри ніхто не дає дітям вказівок, бо вони грають близько публіки, на самій залі. Увага, з якою діти приступають до попису, їх зовнішня культура — причиняються також до здобуття симпатії слухачів. Відіграння на вступі заавансованими ученицями настроєвого „Пробудження Весни" ще більше затіснило контакт між публікою і молоддю, надаючи імпрезі своєрідного кольориту, що й тривав до кінця. На нашу думку, оцінка окремих учнів повинна бути аж на кінці шкільного року, щоб не повторюватися. Та треба згадати, що відіграні трьома ученицями мініятюри Барвінського як і Фоменкове „Скерцо" були дуже милою несподіванкою. У всіх учнів з приємністю треба ствердити замітний поступ. Помітний і зріст самої школи з 15-ох до 22-ох учнів. Попис відбувся 25 лютого в залі Мерікгавзу при рекордовій участі гостей.

Репрезентаційний баль лікарів й інженерів

18-го лютого в кришталевій залі готелю „Тудор Армс" влаштували професійні товариства лікарів і інженерів спільний репрезентаційний баль. Він був подією сезону і дзеркалом товариського життя. Знаменита оркестра та гарні сукні причинилися до успіху забави. Дохід призначено на наших інвалідів у Европі. Найбільше сподобалася знавцям сукня п. Ж. з Рочестеру. Приявність гостей з Торонта, Шикаґо і Ню Йорку та інших міст найліпше свідчить про славу цього балю. Забаву оживила панна Тамара Диба мистецьким балетним сольом на пальчиках і п. Касараба кількома сольовими піснями.

С. Р-ий

Шикаґо, Ілл.

Дитяча вечірка

Як у двох попередніх, так і в цьому році влаштовано для шкільної молоді, заходами комітету, зложеного з представників Управи Вакаційної Оселі „Самодопомога", Пласт - Приюту й Шкіл Українознавства, Дитячу Костюмову Вечірку. Відбулася вона 19 лютого в великій авдиторії нової школи св. О. Миколая та дала свідоцтво і виїмковій дбайливості батьків про виступ своїх дітей у добірних костюмах і щирому вдоволенню дітей, які мали змогу кілька годин провести на забаві в рідному оточенні. Відзначено 20 передових костюмів книжковими нагородами, та сміло можна твердити, що це було тільки часткове признання, бо незвичайно помислових й стилевих костюмів було коло сотні. І хоч організаційна сторінка властивої дитячої забави лишила багато до побажання, то можна це частинно оправдати значною приявністю дітей (понад 250) та великою різницею їх віку (від 3-ох до 14-ох років). Дохід з вечірки призначено на сплату Пластового дому та підмогу українським дітям-залишенцям в Европі.

На загал, вечірка була вдатна і сповнила своє завдання, гуртуючи хоч раз в рік наш доріст для культурної забави, взаємного пізнавання себе та корисного змагання.

Олев

Ню Йорк, Н. Й.

Забава Пластприяту і Станиці

Дві і пів сотні дітей та майже стільки дорослих виповнили вщерть залю Ленокс Гол, пополудні 4-го березня ц. р. на традиційній дитячій костюмівці Пластприяту. Було дещо глітно і гамірно, але не менше радісно і весело. Дітвора, майже вся в барвистих, підхожих костюмах, провела час на хороводах та танках, — старші за товариською гутіркою. Голова Пластприяту інж. Б. Соболта китицею квітів привітав ініціяторку та аранжерку костюмівок Пластприяту на терені Ню Йорку Гніздову п. С. Гойдишеву, якій малі гості проспівали сердешне „Многих Літ". Неструджена Гніздова з вмілою асистою сестричок та братчиків мала тяжче, як минулих років завдання, бо гостей прибуло більше, як сподівалися господарі. Це відрадне явище, що в наших батьків потреба створити дітям товариське життя в рідному середовищі зростає, і дає заохоту Пластприятові та пластовим виховникам подбати в час про те, щоб у наступному році і приміщенням і програмою підготовитися на зустріч якнайбільшого числа милих гостей.

Фінансово імпреза теж вдалася, дякуючи пп. Л. Бубела, Л. Книш і В. Хабурській, що підготовили буфет, при співпраці та жертвеності других пань матерей нашої пластової дітвори та її приятелів. Їм усім сердечна подяка.

К. О.

Міннеаполіс, Мінн.

„Лине над полями березневий вітер, тріснули на річці крижані мости, в лісі вже завзято хочуть перші квіти білий сніг пробити, з радістю рости." Віршем М. Петрова відкрив святочну академію, присвячену Т. Г. Шевченкові, Ігор Єрмоленко, один із членів Літературно-Мистецького дитячого гуртка при церкві св. Юрія Переможця в м. Міннеаполіс, Міннесота. Хоч на дворі в той день лежав глибокий сніг, і термометер показував лише 15 ступнів, то діти в українських строях виглядали як ті квіточки на весні, й своїми милими обличчями внесли весняний настрій на всіх присутніх в залі. „Тарасові Діти" віддали своєму поетові, борцеві за волю й правду належну пошану 11-го березня ц. р., після Панахиди, яку відправив о. прот. А. Кість в супроводі хору під диригуванням о. протодіякона М. Бриня. „Земле наша рідна! Поки над тобою сяє незагасне сонця злотий цвіт, завжди з жайворонком ранньою весною задзвенить Шевченків Заповіт". І задзвенів заповіт із уст дітей гуртка разом із присутніми на залі. Микола Малиновський прочитав змістовну доповідь, супроводжену віршами, зв'язаними з текстом доповіді. Допомагав йому Микола Прядко. — Хор гуртка відспівав „Садок вишневий коло хати" під акомпаніям. Андрія Бриня. „Ось Канів — містечко, а збоку там видно могилу високу і кожна дитина тут знає, що в ній вічним сном спочиває кобзар України Тарас, що мужньо боровся за нас", — вимовляючи ці слова перший раз на сцені, Люба Фесенко перемогла свій страх, і перенеслися думки присутніх на Чернечу гору в рідний Канів, такий далекий віддаллю, а близький в почуванню.

Валя Гахова деклямувала вірш „Тече вода з-під явора", а уривки з поеми „Сон" продеклямували Валя Гахова і Наталія Перчишин. Вона зі зрозумінням і відчуттям виголосила Шевченків твір, хоч ніколи не бачила України, бо є вже другою з покоління, народженого в Америці. Але її бабка п. М. Процай тримає Євшан Зілля для своїх внуків.

„Учітеся, брати мої, думайте, читайте і чужому научайтесь, свого не цурайтесь", — звучало перестерогою з уст наймолодшого гуртківця Михася Прядки. Пам'ятайте, батьки, про своїх дітей, про свою Матір Україну, дітьми якої ви є. „Все, що рідне, хай нам буде найдорожче і святе, Рідна Віра, Рідна Мова, Рідний Край нам над усе!", бриніло з уст дітей при гуртовій деклямації. Батьки, пам'ятайте про це.

В. Л.

Березня 14-го 1956 р.

НОВИЙ НАШ ПРОФЕСІОНАЛІСТ

Мирон Комар-Комаринський

Мирон Комар-Комаринський, син Стефана і Теклі Комаринських з Амстердаму, Н. Й., закінчив правничу школу в Олбані, Н. Й., і, склавши правничі іспити, дістав право вести адвокатську практику. Як адвокав він працює у відомій адвокатській фірмі Донагіу і Бол в Олбані. Новий наш професіоналіст бере а к т и в н у участь в американсько-українському житті, говорить добре по українськи і його батьки є довголітніми членами У. Н. Союзу.

ГРИЦЬ ЗОЗУЛЯ І ПАТРІОТ

— Що там таке, Грицю?

— Оце передо мною стояв великий український патріот, і я спитався його, чи заплатив Національний Даток, то він ось який маленький зробився!

Національний Даток складайте:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721 Church Street, Annex
New York 7, N. Y.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149, 2-а Ев.

З Літ. Мист. Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 23 березня ц. р. в приміщенні Клюбу відбудеться доповідь д-ра Миколи Шлемкевича „Душа і пісня". Початок о год. 8-ій вечора.

ЧОМУ МАРГАРЕТ ТРУМАН НЕ ВИХОДИЛА ЗАМІЖ

Багато людей дивувалися, чому єдина донька бувшого президента Геррі С. Трумана не виходила заміж, хоч вона освічена, приваблива, не бідна і походить із славної родини. Аж тепер ця справа вияснюється для заспокоєння всіх „тіток" і „дядьків", які цією справою турбувалися. І бувший президент Труман не спішився з одруженням, хоч свою дружину знав ще зі шкільної лавки, але одружився з нею аж після першої світової війни в 1919 році, коли обидвоє мали по 35 років. Деяке світло на цю справу кинула сама панна Маргарет в своїх спогадах — щоденнику, який саме тепер друкується в журналі, і незабаром має вийти окремою книжкою. Маргарет Труман мала 21-ий рік, отже була в тому віці, коли найбільше дівчат одружується, — коли її батько, після смерти Ф. Д. Рузвелта, перейшов жити до Білого Дому, бо став президентом ЗДА. Цей найбільший аванс її батька не допоміг, тільки пошкодив панні Маргариті. Вона написала в спогадах, що в Вашингтоні на забавах танцюристи виривали її собі з рук. Та вона знала, що вони робили це головним чином на те, щоб пізніше похвалитися тим, що танцювали з донькою президента. Як донька президента ЗДА, вона не могла свобідно порушуватися по столиці, бо її пильнували детективи, а журналісти — фотографи знімали її за кожним разом, як тільки появилася на вулиці. „Такий спосіб життя не надається на те, щоб з кимось добре пізнатися і заручитися", написала авторка спогадів. Аж в листопаді минулого року вона пізнала співробітника щоденника „Ню Йорк Таймс" Кліфтона Деніела, з яким в січні цього року заручилася, про що її батько кілька днів тому повідомив пресу.

ПРЕЗИДЕНТ ОДЕРЖУЄ ПЕРШІ ВЕЛИКОДНІ ЗНАЧКИ

Президент Айзенгавер започаткував цьогорічну кампанію великодніх значків (Істер Сіл), закуповуючи аркуш цих значків у 4-літньої Клари Джо Прудфут з Маямі, Фло., яка прибула спеціяльно до Білого Дому. Дохід із продажу значків призначений на допомогу спаралізованим дітям і дорослим.

Уряд Публічного Здоров'я остерігає проти дифтерії

Вашингтон. — Уряд Публічного Здоров'я ЗДА закликає батьків, щоб впевнилися, чи їхні діти вповні забезпечені проти недуги дифтерії. І дорослі мали б провірити, чи вони імунізовані (забезпечені щепленням) проти цієї недуги. Цю осторогу викликав той факт, що дифтерія появилася як епідемія в деяких стейтах (Індіяна), а також в інших стейтах занотовано випадки цієї недуги (Каліфорнія, Кентокі, Огайо, Алабама, Південна Каролайна і Джорджія). Д-р С.С. Давер із уряду здоров'я заявив, що діти повинні бути чотири рази щеплені проти дифтерії ще перед вступом до публічної школи: в третьому і четвертьому місяці — два щеплення; дальші два щеплення (в одномісячному відступі) коло 18-го місяця життя, і при вступі до народної школи. Деякі лікарі домагаються щеплення ще і в середній школі (гайскулі).

На Кипрі шаліє терор

Нікозія, Кипр. — Терор збоку грецької революційної організації, яка змагає до державного об'єднання з Грецією, та драконські репресії збоку англійської адміністрації складаються на відносини на острові Кипр на Середземному морі. В гірській околиці, де ніби настав був уже спокій, обстріляно з засідки англійське військове авто й ранено 5 вояків. У стрілянині вбито одного грецького революціонера. В іншій акції згинув 1 англійський поліціянт і два інші були ранені. В тій околиці, пишуть газети, діє коло 150 добре зорганізованих партизанів, що користуються підтримкою грецького населення і тому кілька тисяч війська не можуть дати собі з ними ради. Англійці проголосили для найближчого від тієї останньої засідки села заборону виходу на вулицю всім його мешканцям. У столиці Кипру Нікозії виселено 60 осіб з їх домів і зачинено 16 крамниць, — за кару за відмовлення всяких інформацій у зв'язку з убивством минулої середи в білий день англійського сержанта на вулиці посеред тих домів і крамниць. В одній крамниці знайдено трохи стрільної зброї і вибухових матеріялів. Американський генеральний консуль в Атенах дістав від т. зв. Етнархату, на Кипрі, меморіял, в якому пояснюється, що в невдачі переговорів між маршалом Гардінґом і архиєпископом Макарієм завинила „зла воля" англійського уряду.

ВСЯЧИНА

НЕГРИ ПЛЯНУЮТЬ МАРШ ДО КАПІТОЛЮ

1,500 делеґатів конференції в справі громадянських прав для кольорового населення в Вашингтоні, ухвалили, що зорганізують демонстраційний марш до Капітолю, коли Конґрес не зробить нічого в справі громадянських прав для кольорового населення. Голова цієї конференції Рой Вілкінс заявив, що кольорове населення в південних стейтах домагається рівних прав в шкільництві і забезпечення проти заворушень білого населення, і протилінчового „закону".

Хоч до весілля кіновоі зірки Ґрейс Келлі ще далеко, то вже тепер часописи пишуть про нього, бо це буде весілля, про яке мріє так багато дівчат. В ньому братимуть участь представники 30-ох держав, а також рідня і приятелі „її" і „його". Молода пара маршуватиме через подвір'я, яке веде з палацу до катедри по червоному дивані 300 ярдів завдовжки. Прибічна княжа сторожа буде одіти в білі однострої, оздоблені червоними й золотими прикрасами, і буде здоровити молоду пару витягненими шаблями. Подвір'я буде прикрашене червоними й білими прапорами та дорогоцінними килимами. Молода підійде до золотого трону в тронній залі, де її проголосять 30-ою княжною Монакко. Молода дістане багато подарунків. Ювеліри в европейських столицях вже, на замовлення, приготовляють перстені з діямантами та інші прикраси з самоцвітів. Вже тепер обмірковують харчі, які подаватимуть на весільному прийнятті.

КНИЖКА ПРО НІКСОНА АТАКУЄ СЕНАТОРА МЕККАРТІ

Саме тепер вийшла з друку книжка Ралфа де Толедано про американського віце-президента під заголовком „Ніксон". Один розділ цієї книжки називається „Ніксон, МекКарті і вибори", і в ній автор говорить про відносини Ніксона до сенатора з Висконсин. Автор — це Ніксонів приятель, і він мав право користати з усіх документів віце-президента, а також дослівно наводити слова Ніксона з приватної розмови. Ніксон хвалить ідею сенатора МекКарті поборювати комунізм, але твердить, що сенатор послуговувався в цій боротьбі „невідповідними" методами, і тому більше пошкодив, як допоміг боротьбі проти комунізму. Ніксон також поборював і поборює комунізм, і перший почав акцію проти Олджера Гісса. Та Ніксон остерігав сенатора, щоб не „не перебільшував", бо найкраще тоді, коли говорять самі факти, а не всякі гіперболі. Але МекКарті, як твердить Ніксон, не має зрозуміння для партійної відповідальности, і є подібний до того тексаського власника тваринної фарми, Мейвріка, який випускав на пасовисько непозначені корови і після того, як вони помішалися з чужою худобою, твердив, що всі корови на пасовиську його. Та віце-президент заявляє, що було б політичним самогубством поборювати МекКарті в тих випадках, коли він має слушність. І тому Ніксон часто підтримував сенатора МекКарті, коли погоджувався з його становищем. Симпатія Ніксона до МекКарті змінилася на іритацію, коли сенатор почав твердити в зв'язку з аферою Рой Кона і Дейвіда Шайна, що уряд президента Айзенгавера „зам'який" в поборюванні комунізму. Ніксон старався злагіднити непорозуміння між МекКарті і Айзенгавером не тільки тому, що це пошкодило б Республіканській партії, але головним чином тому, що це шкодило і головній цілі, спільній обом політикам, — боротися проти комунізму тут і закордоном.

✝

Д-р ВОЛОДИМИР ЧАПЕЛЬСЬКИЙ,

довголітній лікар у Дрогобичі, Зах. Україна, уроджений 29-го березня 1882, помер в дні 18-го березня 1956 р., у Клівленді, Огайо.

Про смерть повідомляють горем прибиті

дружина ОЛЬГА,
діти — ОКСАНА, зам. ТРЕШНЕВСЬКА, і ОРЕСТ,
РОМАН ТРЕШНЕВСЬКИ, зять,
ЛЮБОВ ЧАПЕЛЬСЬКА, синова.

4510 Wood Ave., Cleveland, Ohio

✝

Ділимося сумною вісткою, що в п'ятницю, 9-го березня 1956 р. упокоїлася в Бозі Наша Найдорожча Дружина і Мама

бл. п. Катерина ТУРЧАК

проживши 64 роки. Залишила в глибокім смутку мужа Степана та сина Олексу, та чотирьох синів і дочку в ріднім краю.

Покійна народилась в селі Калантаїв, Краснокутський район, Харківська обл. Велика Україна.

Похорони відбулися в неділю, 11-го березня, о год. 3-ій попол., з похоронного заведення п. Малишевського, до Православної Церкви св. Андрея в Савт Бавнд Брук.

Блаженна і вічна пам'ять, Дорога Дружино і Мамо!

Муж СТЕПАН і син ОЛЕКСА

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 17-го березня 1956 р. по короткій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі

бл. п. Проф. Тарас Євгенович Гребінка

проживши 62 роки.

Богослуження відбудеться у вівторок, 20-го березня 1956, о год. 7-ій вечором в похоронному заведенні Литвин — Литвин, 801 Спрінґфілд Евеню, Нюарк, Н. Дж., і звідти відбудеться похорон в середу, 21-го березня 1956, о год. 2-ій попол.

Вічна Йому Пам'ять!

У глибокому смутку
ДРУЖИНА і СИН

В тринадцяту сумну річницю смерти

бл. п. Д-ра Миколи СТРУТИНСЬКОГО

який згинув геройською смертю дня 20-го березня 1943 р. в Грубешові на Холмщині,

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
В П'ЯТНИЦЮ, 23-го БЕРЕЗНЯ,
о год. 7:30 рано
у церкві св. Юрія при 7-ій вулиці на долині міста в Ню Йорку

на яку запрошують Родину, Приятелів і Знайомих
ЖІНКА і ДІТИ

ПОДЯКА

Дякуємо всім Землякам і Друзям та Знайомим, що взяли численну участь у нашому нещасному та сумному випадку в похороні Нашої Найдорожчої Дружини та рідної Мами

бл. п. КАТЕРИНИ ТУРЧАК.

А зокрема щиро дякуємо п. В. Зоря, п. Фросі Зоря та п. І. Біліменко та п. Олександрі Біліменко за їхні старання і їхні труди та прихильність до нас.

Муж Степан Турчак і син Олекса Турчак

ПОДЯКА

За останню прислугу виявлену нашому Незабутньому і Дорогому Мужові і Батькові мого сина

бл. п. Йосифа Костирка - Костер

який родився в місті Жидачів, Зах. Україна, помер по довгій тяжкій недузі в шпиталі 29-го лютого 1956 р., в Bergenfield, N. J. Похорон відбувся в суботу, 3-го березня 1956 р. з церкви св. Івана, відтак на цвинтар св. Йосифа в Hackensack, N. J. Особливо сердечну і гарячу подяку висловлюю усім тим, що відвідували Покійного в часі недуги. Дякую землякам, Т-ву „Жидачів", Приятелям, Вуйкам, Кузинам і Знайомим, що так численно відвідали Його домовину і віддали останню прислугу та взяли участь у Його похоронах, за зложені квіти на Його могилу, за пожертву за упокій Його душі на Служби Божі, за висловлені співчуття. Цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку.

Дружина СТЕФАНІЯ МАРКЕВИЧ КОСТЕР,
син МАРСЕЛ

ТАРЗАН, ч. 3636. На продаж

Якби не та жінка тармангані, Тарзан був би залишив цю групу із зневажливою байдужістю.

Але він вирішив діяти, щоб вони не продали або не торгували цією жінкою-невільницею. Крадькома пішов за ними.

Коли вони дійшли до села, оточеного частоколом, Тарзан нахмурився.

Тепер виявилася їх зловіща ціль. Це було село ватажка канібалів Манги, який добре заплатить за дівчину!